

## МА'МURIY NAZORAT O'RNATISH QOIDALARI

*O'ktamboev Jasurbek Boxodir o'g'li*

*O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi akademiyasi Kursanti*

*Mirtoev Vorisbek Abdupattayevich*

*Mingbuloq tumani IIB Tb surishtiruvchisi Kapitan*

### Аnnotatsiya

Ushbu maqola jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorat bilan bog'liq munosabatlar, ma'muriy nazorat to'g'risidagi qonunchilik normalari to'g'ri qo'llanishi, ushbu shaxslar tomonidan shaxslar tomonidan huquqbuzarliklar sodir etilishining oldini olish maqsadida ularga yakka tartibda profilaktik ta'sir ko'rsatish kabilar haqida so'z boradi.

### Annotation

This article deals with administrative control over certain categories of persons released from penal institutions, the correct application of legal norms on administrative control, the commission of offenses by these persons. for the purpose of prevention, it is said about such things as having a preventive effect on them individually.

### Kirish:

Jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorati-ushbu shaxslarning turmush tarzi hamda xulq-atvorini kuzatish, ular tomonidan jinoyat sodir etilishining oldini olish va ularda ijobiy-ijtimoiy dunyoqarashni shakllantirish maqsadida sud tomonidan o'rnatiladi. Ma'muriy nazoratni amalga oshirishda ichki ishlar organlari O'zbekiston Respublikasining «Jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorat o'rnatish to'g'risida»gi Qonuni va ma'muriy nazorat o'rnatish haqidagi sud qarorida ko'zda tutilgan nazorat qoidalari hamda belgilangan cheklanishlarni qo'llash bilan birga nazorat ostidagilarga nisbatan zarur profilaktik va tezkor tadbirlarini olib boradilar. Bundan tashqari tegishli vazifa yuklatilgan organlar tomonidan qonuchilikda belgilangan talablar asosida faoliyatini amalga oshiradilar. Shuning uchun ham O'zbekiston olib boriyotgan sud-huquq islohatlar, avvalo, qonunuylikni ta'minlash, inson huqu va manfaatlarini himoya qilishga yo'naltirilgan.

*O'zbekiston Respublikasining "Jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorat to'g'risida"gi Qonuni shu yilning 2 aprel kuni davlatimiz rahbari tomonidan imzolanib, kuchga kirdi. Ushbu hujjat jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorat bilan bog'liq munosabatlarni tartibga soladi. Ma'muriy nazorat -*

*nazorat ostidagi shaxslarga sud tomonidan belgilanadigan ma'muriy cheklovlarni qo'llashdan iborat tarbiyaviy-profilaktik ta'sir ko'rsatish choralaridir.*

Ma'muriy cheklov - huquq va erkinliklarni vaqtinchalik cheklash yoki zimmaga majburiyatlar yuklatish bo'lib, ushbu cheklash yoki majburiyat yuklatish jazoni ijro etish muassasasidan ozod qilingan shaxsga nisbatan sud tomonidan belgilanadi. Yashash joyidan sutkaning belgilangan vaqtida tashqarida bo'lishni; muayyan joylarda bo'lishni; sud tomonidan belgilangan hudud doirasidan ichki ishlar organlarining ruxsatisiz chiqishni; alkogolli ichimliklar iste'mol qilishni taqiqlash; ro'yxatdan o'tish uchun har oyda bir martadan to'rt martagacha ichki ishlar organiga kelish ma'muriy cheklov turlaridir.

Ma'muriy nazorat sud tomonidan o'ta xavfli retdivist deb topilgan, og'ir va o'ta og'ir jinoyatlar sodir etganlik; har qanday qasddan qilingan jinoyatlar uchun ikki va undan ortiq marta ozodlikdan mahrum qilishga hukm qilingan shaxslarga nisbatan qo'llanilishi mumkin. Voyaga yetmagan shaxslarga, sudlanganligi olib tashlangan yoki sudlanganlik holati tugallangan shaxslarga nisbatan ma'muriy nazorat o'rnatilishi mumkin emas.

Ma'muriy nazorat jinoyat ishlari bo'yicha tuman (shahar) sudi tomonidan ko'riladi. Sudga asoslantirilgan taqdimnoma o'ta xavfli retdivistlar, jazoni ijro etish muassasalarida turgan og'ir yoki o'ta og'ir jinoyatlar sodir etganlik uchun ozodlikdan mahrum etishga hukm qilingan, agar ular jazoni o'tashni qasddan buzuvchilar deb topilgan bo'lsa, ularni ozod etishdan kamida bir oy oldin jazoni ijro etish muassasasining boshlig'i tomonidan kiritiladi. Jazoni ijro etish muassasasidan ozod etilib, bir yil ichida ikki yoki undan ko'proq ma'muriy huquqbuzarlik sodir etganlarga nisbatan tegishli ichki ishlar organining boshlig'i tomonidan taqdimnoma kiritiladi. taqdimnoma sud tomonidan o'n kun ichida ko'rib chiqilishi kerak.

Ma'muriy nazorat olti oydan bir yilgacha muddatga o'rnatiladi. Nazorat ostidagi shaxsning yashash joyi bo'lmagan taqdirda, sud mahalliy davlat hokimiyati organlariga nazorat ostidagi shaxsni turar joy bilan ta'minlash choralarini ko'rish majburiyatini yuklash to'g'risida qaror chiqaradi. Nazorat ostidagi shaxsga qidiruv e'lon qilinganda va sud tomonidan bedarak yo'qolgan deb topilganda nazorat muddatining o'tishi to'xtatib turiladi. Nazorat muddati nazorat ostidagi shaxs ma'muriy huquqbuzarlik sodir etgan taqdirda ichki ishlar bo'limining taqdimnomasi asosida olti oygacha, biroq sudlanganlik muddati tugallanishidan ortiq bo'lmagan muddatga uzaytirilishi mumkin.

Ma'muriy nazoratni tugatish ham muayyan tartibga ega bo'lib, quydagicha tugatiladi:

Birinchiidan, ma'muriy nazorat o'rnatilgan muddat tugaganda. Ikkinchiidan, sudlanganlik holati tugallangan yoki sudlanganlik olib tashlanganda. Uchinchiidan, ozodlikdan mahrum qilishga hukm qilinib, jazoni ijro etish joyiga yuborilganda.

To'rtinchidan, tibbiy yo'sindagi majburlov chorasi qo'llanilganda. Beshinchidan, boshqa davlatga doimiy yashash uchun ko'chib ketganda. oltinchidan, vafot etganda.

Nazorat muddatining kamida yarmi o'tgach, ichki ishlar organi taqdimnomasi, nazoratdagi shaxs arizasi, shuningdek, mehnat jamoasi, jamoat birlashmasi va fuqarolar o'zini o'zi boshqarish organining iltimosnomasiga ko'ra ma'muriy nazorat sud tomonidan muddatidan oldin tugatilishi mumkin. Bu murojaat sud tomonidan o'n kunlik muddat ichida ko'rib chiqiladi. Shikoyatlar yuqori turuvchi sud tomonidan hal qilinadi.

Qonunda nazorat ostidagi shaxsning huquq va majburiyatlari hamda ichki ishlar organlarining majburiyatlari ham belgilab berilgan. Nazorat ostidagi shaxsga nisbatan qidiruv e'lon qilish masalasi ichki ishlar organining taqdimnomasi asosida sud tomonidan besh kunlik muddat ichida ko'rib chiqiladi.

Ma'muriy nazoratni amalga oshiruvchi ichki ishlar organi nazorat ostidagi shaxsga yashash joyidan tashqarida bo'lishi yoki sud tomonidan belgilangan hudud doirasidan chiqish uchun o'n kundan ko'p bo'lmagan muddatga quyidagi shaxsiy holatlar munosabati bilan ruxsatnoma beradi:

- birinchidan, yaqin qarindoshining o'limi yoki og'ir kasalligi. Ikkinchidan, ishga joylashish va tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish zarurati. Uchinchidan, ta'lim muassasalariga qabul qilish chog'ida kirish imtihonlarini topshirish zarurati bo'lganda. Davolanish, tabiiy ofat tufayli yashash joyida yashash imkoniyati bo'lmaganda, boshqa hududda ta'lim olganda ruxsatnoma bir oyga qadar berilishi mumkin.

### **Xulosa:**

Ko'rib o'tishimiz mummkinki,yuqoridagi chora tadbirlarning maqsadi jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar tomonidan qayta huquqbuzarliklar sodir etilishining oldini olish,ayrim toifadagi huquqbuzarlarga profilaktik ta'sir ko'rsatish, ayrim toifadagi huquqbuzarlar uchun jazoning tarbiyaviy rolini oshirish hisoblanadi.Qolaversa, yurtimizda inson huquqlarini samarali himoya qilish, qonun ustuvorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

### **Foydalaniladigan adabiyotlar:**

1. *"Jazoni ijro etish muassasalaridan ozod qilingan ayrim toifadagi shaxslar ustidan ma'muriy nazorat to'g'risida"gi Qonuni 2019-yil 2 –aprel.O'RQ-532*
2. „Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'grisida"gi qonun 2014-yil 14-may O'RQ-371
3. Huquqbuzarliklar profilaktikasi faoliyati.Darslik. Akademiya 2018